

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Capvt I. De dispositione spirituali necessaria ad sumptionem Sacratissimæ
Eucharistiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

In Opusculum de Communione
 R. P. THOMÆ TAMBURINI
 SOCIETATIS IESU
 EPIGRAMMA
 D. DON RODERICI VARONII
 Academici oplosophi.

XIGVO, Thoma, peftringis grandia gyro,
 Dum brevibus tractas mystica sacra modis:
 Has artes illo doctum reor esse magistro,
 Qui pravo immensum claufit in orbe Deum.
 Conspicua hac reddis, sed tu mysteria, Numen
 Velat in angusto parva placentia sinu:
 In te de nebula lumen dat luminis auctor:
 An per te maius, per se agit ille minus?

Imprimatur si ita videbitur iis, ad quos pertinet.

Vi centius Carrafa Præp. Gener. S. I.

Impr. Salerno V. G. S. V.

Imp. de Denti Præf.

INTENTIO OPERIS, ET DISPOSITIO.

NON sanè, frustra amicos hortatus sum ipso præcedentis de Confessione opusculi in prima editione ut ad me aliquid referrent, de eodem, si quid opus esset, locupletando. Nam per familiaris quidam meus omni virtutum genere æquè, ac singulari eruditione præditus, me amicè monuit, ut quæ ad Sacratissimam Synaxim facile exhiberi dam pertineret, hinc adnecterem: ipsi enim methode Confessionis, quæ ad Sacramentum Eucharistiæ digne suscipiendum maximè dirigitur, non vulgare sic adderem complementum. Placuit ita mihi ea monitio, ut morem statim amico libenter gesserim: & iam de Sacratissima Communione expedite peragenda, ad Summi Dei maiorem gloriam, quam ob oculos, præ oculis omnibus, habere submisso animo profiteor, brevem tractationem in manus fidelium do-

Digeretur autem in aliquot capita.

1. De dispositione spirituali necessaria ante Communionem.
2. De dispositione corporali ante eandem.
3. De iis quæ pertinent ad eandem peractam.
4. De præcepto Communionis Paschalis.
5. De eodem instante morte.
6. De ministro Communionis.

CAPUT PRIMUM.

De dispositione spirituali necessaria ad susceptionem Sacratissimæ Communionis.

§. I. De Statu gratiæ requisito.

PRÆTER Baptismum, & Pœnitentiam, cetera quinque Sacramenta requirunt per se, in recipiente, statum gratiæ. Ita Suarez de Sacram. id est, tom. 3, p. disp. 28, sect. 2. Coninch de Sacram. q. 62, art. 1. d. 2. Bonac. de Sacram. disp. 1. q. 4. p. 2. n. 2. Et sanè ad Baptis-

mus, & Pœnitentiam licet apta dispositio sit per contritio; est item apta, attritio. Ex Suarez ibi, disp. 28, sect. 2. At ad cetera Sacramenta, & multo magis, propter maiorem Domino Sacramentorum debitam reverentiam ad Sacramentum Eucharistiæ suscipiendum requiritur status gratiæ: secus committeretur peccatum sacrilegij: scilicet, ut sancta sanctè tractentur. Nam propterea illa duo vocantur Sacramenta mortuorum, cetera verò quinque vocantur Sacramenta viventium, nempe vivorum per gratiam, quæ est vita anime. Cuius differentie ratio est ex Suarez. Coninch, Bonac. de Baptismo, & Pœnitentia sunt instituta ad primam gratiam conferendam: ergo illam supponere non oportet.

cetera verò cum sint instituta ad eandem augendam, illam per se supponere debent.

1. Dixi (per se) nam, per accidens, primam aliquando gratiam, licet illam in animo nequaquam inveniant, valent producere. Idque, universim, in omnibus, in illo unico eventu usu venit: quando quis bona fide, & sine fraude se existimans esse in statu gratiae, recipit aliquid ex illis vivorum Sacramentis: tunc enim sola attritione supernaturali quae semper requiritur, nec tollatur obex gratiae, ex vi talium Sacramentorum, quae gratiae animam sanctificantis ornamentum acquirit. Ita Suarez de Sacram. disp. 7. sect. 2. & de Euch. disp. 63. sect. 1. §. Dico tertio, id quod tamen Hurt. disp. 8. de Euch. diff. 8. & Valq. tom. 3. in 3. part. id est de Euch. disp. 207. cap. 4. & §. negant. Huius probabilis doctrinae ratio, pro modo, fit illa, quia cum gratiae augmentum haberi non possit, nisi prima gratia supponatur (ad augmentum enim necessarium supponi debet qualitas, quae agenda est) certe nisi ipsa prima gratia haberetur, nihil haberetur gratiae, contra finem, ad quem sunt instituta Sacramenta.

An sint casus, in quibus cum peccato mortali sibi cogno communicare non sit sacrilegium, dicemus infra §. 10.

§. 11. An sit gravius peccatum accedere indignè ad Eucharistiam cum gravioribus peccatis, quam cum minus gravibus.

Gravius esse mihi non est dubium, ex Delugo de Euch. disp. 14. sect. 1. n. 6. quia sumens magis irreverenter se habet, minoremque, quantum est ex parte rei, reddit ejusmodi Sacramenti significationem, quae est, animam divinae gratiae refectionibus enutrire.

4. Non puto tamen esse necesse majorem hanc, gravitatem explicare in Confessione, quemadmodum, nec quale peccati genus, sive luxuria, sive alterius: nec quo numero, sive plura, sive pauciora. Satis enim est Laico dicere, Communicavi indignè mortaliter: & Sacerdoti celebranti indignè, &c. Sanè pari modo sufficit in Confessione dicere, Sumpsi Eucharistiam non ieiunus: ne quia est explicata, id ne post convivium fuerit, an post primum assumptum cibum. Quamvis enim concedamus cum Baldell. de vitis & pecc. lib. 2. disp. 26. n. 11. majorem irreverentiam committi, si ad Eucharistiam accederetur post lautas epulas, quam post modicum aquae potum; tamen, quia sistitur in eadem irreverentiae specie, et supra dicta opinione lib. Method. Confess. cap. 1. §. 18. de circumstantiis aggravantibus, non contrahitur obligatio ejusmodi graviorem irreverentiam in Confessione diligendi. Ita se res habet in casu nostro.

§. 111. An addat novum peccatum qui communicat cum peccato mortali, quando prohibetur à communione, ex praecepto humano.

Exemplo quaestiones statim faciliè percipies: sit §. g. quis excommunicatus, vel sit non jejuniis, peccabit dupliciter, si communicet: uno quidem peccato, contra divinum, & naturale praeceptum, quo caveatur, ne sancta indignè tractentur: & altero item contra humanum Ecclesiae, quo prohibetur ne excommunicatus vel non jejuniis ad Eucharistiam assumendam accedat?

6. Suarez disp. 66. de Euch. sect. 1. §. Dico ergo, docet esse duo peccata, quia sunt duae deformitates. Hurtadus disp. 9. de Euch. diff. 1. docet esse unum duntaxat, quia quoties praecepta ex eodem motivo multiplicantur, peccatum contra ipsa commissum nequaquam multiplicatur: Atqui idem est motivum illorum plurimum praeceptum, nempe Religio, seu cultus, ex reverentia Christo Domino debitus: ergo &c.

7. Profecto cum hac posterior sententia probabiliter magna firmetur, excipi sine scrupulo potest: & consequenter satis, abundèque erit sic te accusare, etiam si excommunicatus ad Communionem accessisti: Com-

Par. 11.

municari indignè graviter, vel: Ego Excommunicatus ad Eucharistiam accessi. Iam enim hoc pacto, non indoctus Confessarius intelliget te indignè graviter accessisse.

8. Quid, si, quamvis excommunicatus, fuisses tamen in statu gratiae, id, quod tunc evenire poterit, quando non valuisti abolutionem excommunicationis obtinere, nec per te, non obtinere stertis, si, inquam, tum accessisses ad Communionem excommunicatus, probè ne in Confessione tuum peccatum explicares, si diceres, Excommunicatus accessi? Probè: ex Delugo de Euch. disp. 14. sect. 1. n. 21. quia, iam existens propter ipsum accessum in peccato mortali, Eucharistiae particeps fuisti: si quidem indignè graviter ad Communionem, eo ipso accedere ausus es: quod excommunicatione commaculatus animum ad illam, non urgente necessitate accedendi habuisti: id enim graviter prohibet Ecclesia. Dixi (non urgente necessitate) nam, ut ex infra dicendis §. 6. n. 26. colligitur, illa urgente, nec tua culpa, non absolutus, non peccasti, communicando, atque adeo Confessione non indiges.

§. 1 V. De accedente ad Communionem cum peccato veniali.

9. Est ne peccatum accedere ad Sacratissimam Eucharistiam cum peccato veniali?

Valquez de Euch. disp. 207. n. 18. quem sequitur Ioan. Sanchez in select. disp. 22. n. 9. citans Filliuc. Hurtad. Ledesnam, & alios: docet non esse, ne veniale quidem, si quis comitanter accedat, cum affectu actuali ad veniale, sive cum venialibus habitualiter, sine aliqua displicentia de illis. Dicit comitanter; nam si quis accederet ad Eucharistiam, ob finem venialiter malum, v. g. ob vanam gloriam: quia finis specificat actum; esse veniale non est dubium. Ratio principalis huius sententiae illa est, quia veniale peccatum huius Sacramenti effectum praecipuum non impedit, ut est communis Theologorum assensus apud Suarez de Euch. disp. 63. sect. 3. peccatum enim veniale nequaquam opponitur gratiae: & ex alia parte, non obligantur fideles ad procurandum omnem effectum, quem causare potest Eucharistia, nec ad omnem excogitabilem reverentiam, quam religiosa pietas potest exhibere: si enim ad hoc obligantur, peccaret venialiter Fidelis, nisi cum omnibus actibus, quos moraliter potest, sese disponeret, quod tamen nemo dicit: non igitur obligatur se disponere, omne veniale removendo.

10. Suarez d. 66. sect. 1. §. Dicendum in primis: quem sequitur Delugo de Euch. disp. 14. sect. 2. n. 31. putat esse veniale, nisi quando in peccatis actualibus excusetur quis quod non posset se faciliè recolligere, venialeque detestari. Ratio praecipua, quam hic inculcat Delugo, est, quia irreverentia censenda est: cum ejusmodi malis, quamvis levibus, quasi cum veste nuptiali aliquantulum sordida, tanto convivio interesse.

11. Verum enim verum cum certum sit fideles nequaquam obligari ad omnem excogitabilem reverentiam, ut dictum est: deberet probare Delugo ad hanc specialem reverentiam nullas veniales maculas habendi, obligari Fideles: quod Valquez, spectata hominum fragilitate, venialiumque peccatorum tenuitate, negabit. Vtique igitur sententia probabilitate non caret: quare complectere tutò, quam mavis.

§. V. De actuali devotione in sumendo Sacram Eucharistiam.

12. Quamvis per actualem devotionem aptius anima disponatur, adeoque majorem gratiam, uberiusque participet, illaque semper sit optanda, & pro virili parte procuranda, tamen, sine actuali devotione, dummodo sit quis in statu gratiae, ejusdem augmento ex opere operato non frustrabitur. Ita S. Thom. 3. p. 2. q. 79 in corpore, & ad primum quem sequitur Suar. Valq. alij. Vide Hurtad. de Euch. disp. 8. diff. 3. unde sequitur minime peccare, ne venialiter quidem, eum, qui illa actuali devotione carens ritè communicat.

F 13. Non

13. Non quod concedimus de industria distractum, ad profana negotia communicantem, immunitatem fieri à peccato veniali: siquidem ab eo illum liberare non possumus, idque ob defectum reverentiae debita: Christum enim Dominum hospitem recipi anima omnia alia de industria, praeceptum ipsum, vel ad ipsum spectantia cogitante irreverentia est. Sed dicitur actuali illa devotione: saltem involuntarie carentem non frustrari augmento gratiae ex vi Sacramenti, nec ex hoc capite, venialiter delinquere.

14. Dices Pauld ante, tanquam probabile, concessimus non esse peccatum veniale accedere ad Eucharistiam cum actuali peccato veniali comitante: ergo multo magis erit probabile, non esse veniale accedere cum voluntaria distractione, quae frequentissime de materia solet esse indifferenti. Respondet. Supra diximus non esse veniale cum affectu ad veniale communicare, ad quem affectum habendum non est necesse, ut dum quis communicat, actu ad obiectum illius peccati venialis cogitationem dirigat, ut patet. Insuper ibi diximus, quod si eo communicatur, non necessarium, sub poena venialis, veniale excludere obligatur: quia veniale non, opponitur gratiae: & quia, stante humana fragilitate, non probatur ab adversariis hanc peculiarem reverentiam excludendi affectum ad venialia omnino requiri à communicato: at nunc docemus omnem distractionem voluntariam esse sub poena venialis excludendam: & inde id probamus, quia irreverentiam clare olet, recipi Christum Dominum, tanquam hospitem, ab anima voluntarie alia tractante: quare hac distractio voluntaria videtur immediatè attingere Christi personam, ut ad te venientem, ille autem affectus ad veniale non item.

§. VI. De Confessione praemittenda Communioni.

15. Sive praeceptum humanum Ecclesiasticum, ut tenet Ioan. Medina *Codice de Confess.* q. 17. Navarr. in *initio de Penit.* dist. 5. in 3. p. Glossa, n. 31. & 32. sive Divinum, ut Suarez, & Valquez aliique apud Delugo *disp. 14. de Euch. sect. 4. n. 69.* communiter merito tenent: certum est ex Tridentino *sess. 13. c. 7. cap. 11.* debere, sub mortali obligatione, ante assumptionem Eucharistiae fieri Confessionem omnium peccatorum, etiam ab eo qui putat se esse perfectè contritum: sic enim habent Tridentini Concilij verba: *Nullus sibi conficius mortalium peccatorum quantumvis sibi contritus videatur, absque praemissa Sacramentali Confessione, ad sacram Eucharistiam accedere audeat.*

16. Sed quoniam idem Concilium sic pauld post, dicto cap. 7. addit. *Modo non desit copia Confessoris: quod si necessitate urgente, Sacerdos absque praevia Confessione celebraverit, quamprimum confiteatur.* Ideo dantur casus, in quibus fideles excusantur ab huiusmodi Confessione praemittenda, modo praemittant actum perfectae contritionis, saltem existimatae, si conscientia peccati mortalis graventur: ut nimirum sic statum gratiae Eucharistiam recipienti omnino necessarium, ut supra §. 1. diximus, quantum possunt, acquirere conentur.

17. Ut autem hi casus ante oculos ponantur, tres illae Tridentini clausulae sunt nobis explicandae sigillatim. Primum illa, *modo non desit copia Confessoris.* Secundò, *urgente necessitate.* Tertiò, *quamprimum confiteatur.* Haec enim tria simul concurrentia sunt omnino necessaria, ut cum sola contritione communices, Defectus Confessarij, Vigens necessitas, & Voluntas quamprimum confitendi, Initium faciamus à primo.

Modo non desit copia Confessoris.

18. Si ad hoc Sacerdos mutus, vel carens iurisdictione, vel nolens audire, vel aliter impeditus: dicitur deesse copia Confessoris. Huc reducitur quando Religiosus habet casum reservatum, & Superior semel, & iterum requisitus negat pio Confessario licentiam, ut illum ab eo absolvat: sive quia Superior vult, ut poenitens sibi praesentetur: sive quia vult, ut petat per alium, cui

ipse Superior magis confidit. Docet enim Favag. *Ecel. praecept. lib. 3. cap. 9. n. 17. & 22. in edic. dicens* 1626. citans, D. Thom. Henric. Rodric. Sylvestrum, aliosque: quod in tali casu dicitur huiusmodi deesse copia Confessoris. Ratio est potestatem eam licentiam peti per pium Confessarium est rationabilis causa non eo confiteri illi quod prior assignat, facit quantum moraliter obligatur, si non obtinet: perinde est, ac si abesset Confessor, tunc absolvere. De hoc iterum redibit sermo. Item si times grave malum, vel revelationem Superis hoc, & alius absit, dicitur abesse Confessarius: hoc eventus debet alia mortalia, si ea habes, confessionis omittis, propter quod malum illud times. Sic Delugo *disp. 24. de Euch. sect. 5. num. 82.* Sola devotio fitendi alteri absenti, vel si tibi adsit privilegium absit tuus parochus, non sufficit ut dicatur deesse Confessor. Sic Delugo *ibid. num. 16. & ibid.* Suarez *de Morta diff. 2. de Confessione an sufficiat, vide meum tractatum.* Praeterea si distet Confessarius tribus à te, licetibus; Canus sentit, quod desit: Alij sentiunt etiam tunc, si non singulis diebus, talem casum esset adeundus. Melius Suarez & Valquez apud Delugo *num. 83.* docent hoc esse relinquendum arbitrio penitentis, cum dependeat à circumstantiis personae, temporis, difficultatis itineris, &c.

20. Denique illud hic difficile est, & controversum: Quomodo scilicet, qui habet casum reservatum, si solum adsit Confessarius potens absolvere: an servatis, urgente necessitate, se gerere debeat. Tenent sententia. Prima Suar. *disp. 66. de Euch. sect. 4. n. 10.* casus, docentis esse probabiliter te debere confiteri mortalia reservata, tum non reservata inferiori, tum directè lucubris absolutionem non reservatorem, reservatorem verò indirectè. Dicit (mortalia) non prae mortalia reservata, solis venialibus generaliter certum est apud omnes, te nunc ad confessionem obligari: quia pro reservatis non adsit Confessarius, pro venialibus Confessione non indigeas tamen ex Coninch. *de Euch. disp. 80. n. 10. & 11.* *disp. 8. de pen. n. 107.* si velis, idque, etiam si Confessarius nullam habenti approbationem, contentus scilicet, dum absolveris directè à venialibus (hoc est absolvere quilibet Sacerdos potest) indirectè à mortis absolvaris. Id non esse contra Triad, probat Delugo *de Euch. disp. 14. sect. 5. n. 97.* Quae sane doctrina tenet etiam universaliter illos, qui quibuscunque mortalia reservata, valde difficile experientur contritionem: poterunt enim, imò tenentur ex Coninch. *Euch. q. 8. n. 16. & disp. 8. de pen. n. 106.* quando eis urgentis voluntas ritè, de venialibus, & mortalibus, simili simplici Sacerdoti ea confiteri. Dixi ritè de venialibus, & mortalibus attritio; si enim occurrerit, aliquis attritus quidem de mortalibus, & nullo modo de venialibus, sic confitetur; & invalidè confitetur: sacrilegè: nam non accederet dispositus ad Sacramentum: si enim nullam haberet de venialibus sufficientem attritionem; de illis valide non absolvetur: unde, nec indirectè de mortalibus, lege quae mori debet in fine num. 22.

21. Secunda sententia ex Valquez de *Euch. disp. c. 2. n. 7. & 14. q. 9. 1. art. 3. dub. 9.* Favet Ioan. Sanchez *leth. disp. 32. n. 10.* & Praepositus 3. p. q. 80. de *Euch. Hurrad. de pen. disp. 11. diff. 14.* praedicat Suarez sententiam admodum contrariam. Docet enim illum posse communicare cum sola contritione: non tamen poenitere inferiori, quamvis habeat peccata non reservata. Ratio est, inquit, quia inferior non potest absolvere: unde à non reservatis illum, qui simul reservata confitetur: siquidem nec absolutio, nec Confessio dicitur tibi. Adde, quod, si quicquid posse confiteri solo Superiori reservata, subiacendo reservata, quod negat Suarez, autem hoc sequeretur patet: quoniam enim hic penitentis

reservata illi, qui eorum iudex nec est, nec esse potest?

21. Tertia sententia est Ioannis Delugo. de Euch. disp. 14. sect. 5. q. 8. qui probabilis putat, te teneri quidem confiteri mortalia non reservata inferiori, non vero confiteri mortalia reservata. Ratio prioris dicti est, quia tenemur praemittere Confessionem peccatorum in quantum possumus: at tunc illa non reservata confiteri possumus. Nec tamen dividimus Confessionem formaliter, sicuti non dividiat Confessionem is qui tenetur peccatum Confessario, propter grave nocumentum sibi timet, cetera autem rite confitetur. Ratio posterioris est illa eadem, quae modo dicebatur, contra rationem: Ad quid enim peccata reservata huic aperis, de qua nullam in illa exercere Iurisdictionem potest? Atque hoc sequitur, ibid. num. 98. quod potes in praedicta non confiteri, nam extra hanc, quia non valet dividuari Confessionem, non potes simpliciter Sacerdoti fateri venialia, tacende mortalia reservata & (ob parum rationem) etiam non mortalia reservata, à quibus absolvere talis Sacerdos directè non potest, sed indirectè à mortalius absolveris. Quod est eadem ratio, quod modo diximus in fin. n. 20. Apud simpliciter Sacerdoti omnia mortalia erant aperienda. Quod si obicias; Qui habet peccata reservata, non reservata, non potest, ex communissima opinione, confiteri, non reservata inferiori, & reservata servare Superiori: de qua re nos etiam diximus in Methodo Confessionis lib. 2. c. 10. §. 1. num. 17. quia non potest dividuari Confessionem: ergo nec poterit in casu nostro. Respondetur, doctrinam antecessentis veram esse in habente Confessionem Superioris: quia certum est non posse dividuari Confessionem sine necessitate: at in casu nostro necessitas est, de quo casu necessitatis tota haec praesens discussio tractat.

24. Confirmari id potest, quia non ignobiles auctores Sacer. tom. 4. deest de pen. disp. 2. §. 2. n. 7. Granado de Confessione lib. 2. c. 10. §. 1. num. 22. apud summam Confessionem, celebrare Missam, n. 4. sentiunt, quod Sacerdos non alius copiam Superioris non habens, potest inferiori confiteri subiacendo reservata, ob id solum, ne multum differat Confessionem, vel Communionem: siquidem longa mora iniquum est gravissima necessitas: tum quia periculum moriendi in peccato: tum quia diu privati Communionis est ingratissimum detrimentum. Advertunt tamen non sufficere, si solum per unum, vel alterum diem differatur, licet sufficere inclinet Mendoza, 2. 2. de Euchar. §. 190. quia una etiam nocte est periculum moriendi: sed non placet: quia etiam in una hora est tale periculum. Si hoc igitur non est dividuari Confessionem formaliter, nec erit in casu nostro.

25. Haec tres sententiae omnes sunt probabiles: quae commodior cadet, eam amplectitor: semper, ut certum est, cum onere subdendi peccata non in directè absolvi Confessario potest ea directè absolvere, quando illius aderit tibi copia. Verum ad complementum huius difficultatis aliquid de habente excommunicationem dicemus.

26. Qui habet excommunicationem siue reservatam, siue non reservatam, nec habet copiam potentis illam absolvere, urgente necessitate, (qualem sine dubio reputamus excommunicari dicemus num. 44. esse, si in infer peccatum gravis infamiae) semel aut bis celebrare, atque absolvere, cum contritione, & tremore, docet Henriquez lib. 8. de Euch. cap. 47. Alij tamen communiter docent, semper, urgente necessitate, excommunicatum cum contritione communicare posse: atque etiam si sit Sacerdos, sine metu incidendi in suspensionem, vel irregularitatem, posse celebrare. Sic Suarez de pen. disp. 31. sect. 3. n. 6. Coninch disp. 8. n. 107. alios si ferentes. Ratio est: quia praecipuum Ecclesiae, quae censuram imponit, non obligat cum tanto detrimento, ut sint omnia praecipua humana.

27. Sed hic suboritur quaestio, An hic excommunicatus, sicuti potest contritus communicare, sic possit

confiteri non reservata, ut ab illis directè absolvat, & indirectè à reservatis: cum tamen semper ut certum est: remaneat excommunicatus, quia supponimus, non adesse Confessarium potentem libertate penitentem à praedicta censura. Negat Vaquez de pen. 9. 109 art. 3. dub. 9. num. 8. quia excommunicatus, non praemissa absolutione à censura, non potest valide ab ullo peccato absolvi: Concedunt Suarez, de pen. disp. 31. sect. 3. n. & Sanchez lib. 2. in Decal. c. 8. n. 3. quia putant contrarium, hoc est, posse valide absolvi. Vtrumque probabile.

Id, quod diximus de habente excommunicationem, dicendum etiam est de suspensio, vel irregulari, urgente enim simili necessitate, possunt celebrare propter eandem rationem. Sic Hurtadus de Euch. disp. 9. diff. 7. Avila 2. p. cap. 8. alios; citans Laym. lib. 3. sect. 5. tract. 3. p. 3. c. 12. n. 6. quia nimirum haec similitudo sunt impedimenta induta à legibus ecclesiasticis, quae in eo casu necessitatis non obligant.

28. Petes denique, ille Religiosus, de quo num. 18. meminimus, si, modo ibi dicto, non obtinet à Superiore per ipsum illum Confessarium licentiam; ut absolvat à casu, vel excommunicatione reservata, potest ne (si in infer infamia, ut communiter) confiteri, & absolvi directè à praedicto pio Confessario, vel alio inferiori Religioso: posse inclinat Fagund. 3. Eccl. praec. l. 3. c. 9. n. 17. in praedict. impr. Lugd. ex praesumpta licentia Generalis, vel Papae. Mihi id difficile videtur, quia rationes, quas affert, qualesque late discutere non est nostri instituti, non sunt tanti ponderis, ut vincant illam efficacissimam, nempe quod talis inferior, actu caret iurisdictione in illa reservata. Et dum Generalis, vel Papa raram semper habent talem reservationem, non videtur praesumere eam velle tollere independentem à Superiore, cui reservant: & propterea fortasse in sequ. editione, deleta fuit illa doctrina Fagundez, imino ipsemet se de hoc retractavit tom. 1. in Decal. lib. 1. cap. 45. num. 20. fine. Ille igitur Religiosus in eo casu, vel se conterat, & communice: vel, iuxta sententias supra allatas, confiteatur ita, ut directè absolva- tur à non reservatis, & indirectè à reservatis, semper cum onere subdendi clavis non dum directè absoluta, ut dixi n. 25.

Virgente necessitate.

29. In triplici casu Doctores communiter conveniunt in hac re, adesse urgentem necessitatem. Lege Delugo de Euch. disp. 14. sect. 5. num. 107. Primum quando inest alicui mors: hic enim, si non potest absolutionem Sacramentalem obtinere; praemissa contritione, potest communicare.

30. Secundò potest item Sacerdos carens copia Confessarii eam contritione celebrare, atque adeo communicare, ad dandum viaticum alteri, qui existit in periculo mortis, si forte, aliunde non suppetant particulae consecratae.

31. Tertiò potest eadem facultate uti is, qui incurteret infamiam, aut detrimentum nisi communicaret: Ratio horum est, quia, quae necessitates sunt, si haec non sunt.

Item verò quo ad primum, nihil est, quod addere praeterea oporteat.

32. Quo ad secundum, advertat curiosus solutionem cuiusdam obiectionis. Cur enim possit omitti confessio à Sacerdote ad dandum viaticum: non possit autem ab eodem, ex receptissima opinione, propter eandem causam dandi viatici, celebrari sine vestibus sacris, vel sine utraque specie; vel ut multi tenent (de qua re infra cap. 2. §. 8. n. 31. à non jejuno: & tamen haec sunt praecipua ecclesiastica: illud, de praemittenda Confessione ante Communionem, participat de Divino. Respondet negando adesse praecipuum vel divinum, vel humanum, vel alio modo urgente necessitate, ut patet ex citato Tridentino bene perpenso. At, cetera illa praecipua ecclesiastica cum tanto rigore sunt imposita, non autem cum eodem illud de praemittenda Confessione ante

Communione; quia in Communionem compensatur satis superque reverentia Christo debita per contritionem, per quam anima statum gratiae recuperat: at in aliis casibus Ecclesia ita iudicante, non est unde reverentia compensetur. Hæc responsio videtur expeditior quam ea, quas aliqui hic conantur afferre. *Legge Delugo disp. de Euch. 1.4. sect. 5. n. 108.*

33. Quo ad tertium casum, in quo sunt duo capita, infamia, & detrimentum, ut magis explicetur, hæc habet.

Primo ex *Henric. lib. 8. c. 46. n. 3.* potest Sacerdos, præmissa contritione, sine confessione, si absit Confessor, celebrare, quando Missæ sacrificium omittit, sine infamiae nota, non potest. Quod idem est de Laico vel religioso, quibus, iuxta supradicta, deest copia confessoris, si pari modo non possent absque nota à Communionem cessare. Hinc si quis ad altare ante lineum communicaturus mortalis peccati commissi post legitimam confessionem recordetur (quando ex eodem Henricus non debet à Sacerdote communicante audiri) si recedendo timet notam infamiae, quam, si coram aliis communicet, moraliter semper timere merito potest, ut docet *Villalobos in Manuali c. 2. n. 24. circa med.* se contere poterit atque communicare. Quod si ejusmodi peccatum, cuius tunc recordatur, sit ex commissis ante legitimam confessionem, atque adeo indirecte absolutum, dicam infra n. 88.

34. Secundò, cum Delugo ex *Vasq. de Euch. disp. 14. sect. 5. n. 113.* idem de Sacerdote, qui recordetur se esse in peccato mortali, vel dum vestitur sacris vestibus, vel dum celebrat live ante consecrationem, live post: semper enim pari modo, si divertere, minus potest, ut certè ex *Henric. lib. 8. c. 46. n. 3.* si incepit Missam, numquam saltem propter reverentiam Sacrificij, potest divertere ad querendum Confessorem; se conterat, Sacrificium incipiat, vel prosequatur. At si possit (ut in Missa Solemnium fit concio, vel cantatur Gloria) breviter cum suo Diacono v. g. qui esset Sacerdos Confessarius confiteri deberet utrique, ex *Laym. lib. 5. r. 4. c. 6. n. 5.* quia tunc cessat excusatio ducta, vel ab infamia, vel ab irreverentia.

35. Quòd si in prædictis casibus recordetur Sacerdos se esse excommunicatum, suspensum, interdictum irregularem; idem dicendum est live recordetur post consecrationem, quod communiter admittitur, live ante, quod multi probabilissimè, concedunt: & rectè Sanctus Bonaventura apud Bonac. *De Euch. disp. 4. q. 6. p. 1. n. 15.* & 16. & apud Coninch. *de Euch. q. 8. art. 5. dub. 2. n. 16.* observat inchoatam Missam semper esse perficiendam, quia ferè nunquam omitti solet sine scandalo, hoc est sine nota; adde, & sine irreverentia.

39. Alium casum ponit Zambranus, *de Sac. pen. c. 4. dub. 6. n. 6. & 7.* in quo utitur hac doctrina, propter notam, vel infamiam. Etenim, si vocetur Sacerdos ad communicandum infirmum, qui dicat se velle reconciliari, inveniaturque pluries Sacramentum Pœnitentiae invalidè suscepisse, vel quid simile, unde Confessarius, brevi illum expedire, atque absolvi non valeat, quid agendum? Enim verò, si ægritudo eò periculi pervenerit ut mors iure timeatur; præmittenda est confessio breviusculæ; cumque accusatione generali absolvatur, communiceturque infirmus hac lege, ut promittat se vocaturum Confessarium cum quo confessionem perficiat. Quod si morbus non id periculi afferat, nec per illam brevem moram confessio absolvi queat, non est præmittenda confessio, sed cum contritione, parique dicta promissione accersendi Confessarium, communicetur. Ratio prioris dicti est, quia si evitantur incommoda, dum infirmo non negatur communio, cessat infamiae nota; præmittiturque confessio, tunc, moraliter possibilis. Ratio posterioris est, quia ex una parte non est necessitas præpropere seu dimidiatae confessionis, & ex alia scandalum seu infamia vitatur. Hæc probabiliter ex Zambrano.

37. Quod dictum est de infirmo, extendit Granado in 3. p. contr. 7. disp. 5. sect. 3. n. 10. ad quemlibet communicare, atque adeo celebrare volentem. Si enim non

potest omitti Communio, sine scandalo, & aliam necessitas confessionis adeo longæ, ut tunc periculum sit, posset peritescere communicare præmissa contritione. Immo probabile iudicat, si contritio, propter excusationes vitæ non elicienda; posse attinere ad confessionem dimidiatam præmittere, cum onere postea confessionis, & absolvi, ac communicare propter paritatem rationis, erit etiam probabiliter firmo modo dicto in fine numeri præcedentis.

38. Hæc pertinent ad caput infamiae. Sequuntur quæ pertinent ad detrimentum, live spirituale temporale.

Tertiò igitur, ut in die Festo alij Missam parochus, live non parochus potest cum contritione de sit Confessor, celebrare: idemque erit, ut ipse sacerdos satisfaciatur præcepto de audiendo sacro, quia Ecclesia mater, & Dominus misericors Patrem non iudicatur velle eos private bono Sacrificij eo die, quo ipsa sub obligatione præcipitur. Nam vis opinio contraria sit probabilior, quia non oportet relinquentes tunc Missam notabile damnum: & præceptum de audienda Missa non obligat, nisi modo, hæc tamen saltem propter auctoritatem eam Doctorum eam approbantium, cum Delugo *de Euch. sect. 1. n. 114.* Fag. præcep. 3. lib. 3. c. 9. p. 1. n. 114. est. Non obligatur autem in tali Casu Sacerdos celebrare: quia potest tenere prædictam opinionem, quando non possit: sicuti in simili dicemus n. 42.

39. Quid de illis qui celebrant ex onere capite vel ex indigentia elemosynæ ad sui necessitatem sustentationem. Aliqui cum Bonacina *disp. 4. de Euch. q. 6. p. 1. n. 23.* ad hos etiam extendunt hæc facienda celebrandi sine confessione, cum contritione, si Confessor, etiam cessante nota periculo, quia tamen adesse sufficiens necessitas, Advertit tamen Delugo *de Euch. q. 6. p. 1. n. 23.* id esse cum grano salis intelligendum: nec nota facile concedenda: tum quia onera Capellanorum guntur data sub debita decencia, & poterit illis minus, si per se, in statu gratiae, vel per alium, tum quia poterit aliunde ille Sacerdos sibi de eo providere. Hæc ille. Ego sanè in habente onera Missæ sufficientem necessitatem non agnosco: in Sacerdotibus inope, tum demum agnoscerem; cum ageretur de tremore vel certè multum gravi necessitate.

40. Ut observet quis præceptum Communione chalis, uti potest prædicta facultate. Ita Henr. *lib. 8. c. 26. n. 4.* Coninch. *disp. 80. de Euch. n. 17.* quia ista necessitas iudicanda est, saltem semel in anno, dum cibum nutriti, ac refici, & sine controversia missæ Missa interesse die festivo.

41. Sed age iam, si potest, debetne? Ex his Doctorum sequitur debere: in tantum enim excusatur ab observando præcepto Communione, qui non possit: Sed iam potest: ergo non excusatur. Quia simili Ludov. à Cruce in *exposit. Bull. Cruc. disp. 1. n. 5.* Ex alio capite, sic, obligaremus illum ad hanc communionem, quæ satis difficilis est: nec vitanda nova onera Fidelibus, sine evincitibus rationibus, sunt. Propterea iudico non esse improbabile, posse quidem, sed nequaquam obligari.

42. Adde, quod Suarez apud Delugo. *disp. 1. de Euch. sect. 3. n. 11.* tenet probabilius esse, quod non sit, pedum, quod non debeat: quia lex, inquit, ad Communione, nisi quando hæc debito, legitime modo haberi potest. Quæ quidem opinio cum viri, & tam bona ratione firmata, probabilis est, quilibet, & multo magis ille, cui difficultas non contere; seque poterit hanc Suariz opinionem in Communionem se continere: sicuti in simili Delugo *num. 38.*

43. Denique, quid dicendum ut observetur quod, aut præceptum merè humanum? Dico cum Delugo *ibid. num. 117.* non posse ex his

capite Ratio est, quia votis vel præceptis merè humana non nisi de rebus intelliguntur, quæ modo debito, legiti-
mèque possunt impleri. Adde in his non adesse neces-
sitatem illam, quam spectavit Ecclesia in communione
Paschalis: spectavit enim necessitatem cibi, alimentique
spiritualis, non cuiuscunque; sed ejus, de quo Christus
Dominus cum tanto rigore dixit: *Nisi manducaveritis*
carnem filij hominis, non habebitis vitam in vobis. Nam
propterea nos modo notanter addidimus illam vocem
(merè humana) & similiter præceptum de audientia
Missæ, ex probabiliore sententia, non asserere tantam ne-
cessitatem iudicavimus supra num. 38.

44. Petes, hæc necessitates sunt ne etiam respectu ex-
communicationis. Respondeo, Coninchius sentit maio-
rem necessitatem requiri ad communicandum in ex-
communicatione, quam in mero peccatore: quia Ecclesia
exspectat excommunicatum arceat à communione. At
vero Vasquez de Euch. disp. 208. c. 3. n. 13, quem sequitur
Delugo de Euch. disp. 14. sect. 5. n. 104, dicit se non in-
venire differentiam: immò, si quæ esset, maius impedimen-
tum asserere peccatum, quod inducit impedimentum de
iure divino, quam asserat excommunicato, quæ de iure
Ecclesiastico.

Dico in hanc sententiam, Ecclesia prohibet excom-
municato ne communice, nec celebret. Quando ergo
talis prohibitio non obligat, poterit communicare, vel
celebrare: quando obligat, non poterit. Quoniam igitur
ex quo quando instat grave nocumentum non obligat (qua-
le sine dubio in omnium sententia est instans mortis, gra-
vis infamia, & Missa inchoata) poterit celebrare, vel
communicare deficienti Confessario, cum Contritione.
At quia in aliis casibus, præter hos tres dictos, non ap-
paret regulariter grave damnum, tale, quod excommu-
nicatum eximat à prohibitione communicandi, vel
celebrandi, ideo nequaquam poterit.

Quamprimum confiteatur.

45. **Q**ui, urgente necessitate elicto contritionis
actu, sine confessione communicavit; explo-
ratum certumque est suo tempore, hoc est regulariter,
vel ante aliam Communionem, vel quando urgebit ne-
cessitas implendi præceptum de annua confessione, ha-
bita copia Confessoris, debere sua peccata mortalia
solvere clavibus. At quia loquens Concilium de com-
municante sine confessione, urgente necessitate; addit
Confessionem Sacramentalem quamprimum postea esse
faciendam: ideo id nunc explicandum erit.

46. Et primò quidem, hoc sive præceptum, sive
consilium, non extendi ad laicos, immò nec ad Sacer-
dotes extra Missam communicantes, certum sit. Ita
Suarez de Euch. disp. 66. sect. 7. Vasq. de Euch. disp. 208.
c. 3. n. 13. Ioan. Sanchez in Sel. disp. 32. num. 12. Ratio est
quia Concilium cum universaliter in præcedentibus, pro
omnibus fidelibus, locutum fuerit; deinde subdit in hanc
sententiam: *Quod si necessitate urgente Sacerdos absque*
prævia confessione celebraverit, quam primum confiteatur.
Nota illud Sacerdos, & illud celebraverit. Ratio etiam
est congrua: quidem maius periculum indignè acce-
dendi subest in Sacerdotibus, qui quotidie celebrare so-
lent, quam in cæteris.

47. Deinde estne id præceptum latum à Tridentino
an consilium dumtaxat? si prius, Sacerdos quamprimum
non confitendo, peccabit: si posterius, non item.

Theologi communiter (præter duos, vel tres mox
adducendos num. 48.) Suarez, Vasquez, Reginaldus
Coninch. Fillucius, Hurtadus, Bonacina, quos Ioan.
Sanctus in Select. disp. 32. num. 12. sequitur, citatque: qui-
bus addit Castropalaum, de legib. disp. 1. p. 9. n. 3. sine, ac
Delugo de Euch. disp. 14. sect. 7. init. asserunt esse præ-
ceptum sub mortali. Et Delugo quidem id confirmat
dubius rationibus. Primò quia in hoc sensu præcepti
videtur hæc Concilij verba explicari in regulis Mis-
sæ & omni: in quo, pro illis verbis, *quamprimum con-*
fiteatur.

ponuntur hæc *quamprimum debet confiteri*. illud
autem debet, clarius (inquit Delugo) exprimit obligatio-
nem. Secundò quia si ea Concilij verba præceptum non
continent; idem esset dicendum de plerisque præceptis,
quæ ab eodem Trident. in decretis de reformatione, per
similia verba, ponuntur. Immo non aliis verbis im-
positum fuit præceptum annuæ Confessionis, Cap. *omnis*
utriusque sexus, de pen. & remiss. Hæc ille.

48. Nihilominus aliqui non agnoscunt in his verbis
præceptum obligans, sed solum consilium pium, piam-
que adhortationem; & ad summum, si est præceptum
esse solum putant sub veniali. Ita tenet Petrus Ledesma
in Summa de Euch. p. 1. c. 11. ante 9. conclusionem & Hen-
ricus Villalobos in Summa p. 1. tr. 7. diff. 37. n. 7. & in
Man. c. 4. n. 24. circa finem. quibus possem libenter addere
Stephanum Fagundez præcep. Eccl. 3. tr. 3. l. 3. c. 8. num. 9.
qui, quamvis in his Concilij verbis obligationem nos-
cat, tamen illam particulam *quamprimum* ita intelligit,
ut dicat, Sacerdotem postea posse confiteri, quando vo-
luerit iterum celebrare, etiam si id fuerit post duos, vel
tres menses: paremque in hoc facit Sacerdotem cum
Laicis: utrique enim ante novam Communionem præ-
mittere confessionem debent. Merito ergo connumerare
hunc autorem possem inter eos, qui ejusmodi præcep-
tum non agnoscunt: cum obligationem, quam ait se agno-
scere, ita explicet, ut in praxi vix agnoscere videatur. Scio
à Ioan. Sancto disp. 2. cit. n. 12. absolute citari Step-
hanum Fagundez pro sententia Ledesmae, & Villalobos:
sed, si attente Stephanum legas; advertere ab ipso suppo-
ni quidem præceptum, sed dicto modo explicari.

49. Equidem non possum priorem sententiam agno-
scentem in illis verbis præceptum sub mortali, non fa-
teri probabilem esse, scio tamen, & hanc non agnoscentem
esse probabilem.

Primò, quia illud imperativum *confiteatur quamprimum*,
solum esse videtur exhortatio: cum enim potuerit
Concilium uti gravioribus verbis imperium explican-
tibus, ut v. g. iubemus, præcipimus &c. tamen ab hu-
jusmodi præcipiendi rigore se temperavit. Signum er-
go est verè non imposuisse præceptum. Adde, quod
Doctores quærant universaliter, an verba imperativi
modi, & in actu exercitio præceptum indicantia, abso-
lute prolata, præceptum contineant, qualia sunt: *Faci-*
te, solvite, abstineant omnes, nemo audeat, & his æqui-
pollentia. Et primò sunt aliqui qui putant probabiliter,
hæc nequaquam continere præceptum, sed consilium.
Sic Caët. Castro, & Carbo citati à Castrop. de legib.
disp. 2. p. 9. num. 3. Alij Secundo probabiliter censent qui-
dem præceptum continere, sed solum sub veniali, non
autem sub mortali. Sic Navarrus; Sayr, citati ibid. ab
eodem, Alij denique Tertio probabiliter item dicunt
prædicta imperativa verba, tunc solum præceptum in-
dicare sub mortali, quando sunt in materia gravi. Sic
Th. Sanchez, quem citat, & sequitur idem Castrop. ibid.
nec alias opiniones probabiles invenies de hac re. Iam,
si sequamur primam opinionem; sanè in re nostra hoc
est, in illo *confiteatur quamprimum*, non inveniemus
nisi consilium. Si sequamur secundam; non erit nisi
obligatio sub veniali. Si sequamur tertiam; non erit
mortale: quia ut probavimus mox num. 54. materia in
casu nostro, non est gravis.

50. Secundò. In casu dubio, an verba aliqua legis
præceptum obligans importent, an consilium; tanquam
regulam certam ponunt Doctores reputanda esse con-
silia, & non præcepta. Et ratio est, quia cum lex sit gra-
vis, & onerosa, semper in benigniorem subditorum
partem est intelligenda. Adde, quod in dubio melior est
conditio possidentis; ergo in dubio, lexne sit obligans,
an non obligans; melior erit conditio humanæ liberta-
tis, quæ à tali obligatione immunis est: ergo obligans
non erit. Ita Sanchez, lib. 6. in Decal. cap. 4. num.
66. Castrop. disp. 1. de leg. p. 9. num. 1. alique. Et gene-
raliter quoties verba legis intelligi possunt de obligatio-
ne veniali, non debent ad mortale extendi: quia semper in
dubio,

dubio, & in pœnis benignior interpretatio faciendâ est l. interpretatione, & l. si Præses ff. de pœnis. c. in pœnis de reg. iur. in 6. traditque Sayrus lib. 3. clavis, c. 7. num. 29. & Sanchez ibid. n. 66. His ex doctrina eorundem, qui in nostro casu nobiscum non sunt, positâ, sic subsumo: Illa verba Concilij, *quamprimum confiteatur*, dubia sunt, an importent præceptum, an consilium, ergo consilium. Rursus eadem verba possunt commodissime intelligi de obligatione veniali: ergo non de mortali.

§ 1. Tertio, quia optabile est, ut enixè optat Navar-
rus in Summa c. 23. n. 62. in fine, à legislatoribus nemi-
nem obligari ad peccatum: & iuvat tot humanas leges
sub præcepto obligantes diminueri, ne tanta præcepto-
rum multitudine Hebræis peiores efficiamur, quare
hoc, de quo agimus præceptum, etiam diminueri operæ
pretium est. Nec Navarri solum est ejusmodi delide-
rium, sed S. Augustini, sed S. Thomæ: æquos autem
Doctores, quæ sapientiæ lumina nomino, cum hoc ap-
pello? Audi Sanctum Thomam p. 2. q. 107. art. 4. in corp.
In quibus quidem legibus humanis, etiam Augustinus q.
119. c. 9. ait esse moderationem attendendam, ne conver-
satio fidelium onerosa reddatur. Hæc S. Thomas Et paulo
post tolerabiliorem vocat Iudæorum conditionem
quam illius Ecclesiæ, in qua legum moderatio non adfuit.

§ 2. Nec obstant rationes in oppositum n. 47. addu-
ctæ. Non prima: quia scilicet Missale Romanum loco il-
lius *quamprimum confiteatur*, habet *quamprimum debet
confiteri*: non obstat inquam. Primum, quia ipsemet Delugo
in eodem tomo de Eucharistia, disp. 20. sect. 4. n. 104. ait
Missalis Romani rubricas, regulas, seu dispositiones non
obligare ad mortalem, nisi aliquid contineant, quod vel
ratione materiæ, vel aliunde grave sit. Secundò, quia
quamvis Valsquez & Sanchez adducti à Castrop. disp. 1.
de leg. p. 9. num. 1. docent per illud verbum debet, im-
portari in legibus necessitatem præcepti mortalis, tam-
en aliqui quos tacito nomine citat idem ibidem, neg-
gant, & solum per illud concedunt importari debitum
convenientiæ, & honestatis. Secundum hos igitur Do-
ctores, verbum illud debet confiteri in Missali positum,
obligationem mortalem minimè denotabit. Sane, quod
hoc verbum debet non indicet grave saltem præceptum,
inde mihi persuado: quia invenire solidum discrimen
ignoro, cur verbum oportet, non ostendat obligationem
gravem, ut docent ipsimet Valsquez, Sanchez, quos citat
sequiturque Castrop. de leg. disp. 1. p. 9. n. 2. ostendat verò
illud verbum debet? Nonne petinde est dicere oportet
quamprimum confiteri, ac debet *quamprimum confiteri*?
Rationabilis ergo, licet minus verè; aliqui apud S. a.
lex. n. 6. & apud Sanchez, lib. 6 in dec. c. 4. n. 37. tum illud
debet, tum illud oportet gravem obligationem æquè
importare existimantur.

§ 3. At, inquit, cum adversariis, quos citat sequi-
turque Bon. disp. 1. q. 1. p. 7. §. 4. n. 9 de levitate verbi, opor-
tet colligimus ex sacris litteris; & Canonibus. Instat
omnium sit illud Danielis 3. non oportet nos de hac re res-
pondere tibi: & illud distinct. 4. canon. Non liceat ubi dici-
tur, non oportere Clericos, vel Religiosos prandere ante
terram, Egrege, nam ego etiam de levitate verbi debet
colligo ne longius abeam, ex sequenti dist. 5. can. ad. etiam
in quo dicitur: *Mulier nisi purgationis dies transierint,
viro suo admisceri non debet*: ubi non nisi consilium, seu
debitum ejusdem convenientiæ, & honestatis, & non
præcepti significatur, ut ipsemet Sanchez lib. 9. de matr.
disp. 22. n. 11. cum aliis merito docet. Rursus ex dist. 1.
cap. vestimenta: ubi Pontifex de vestibus Ecclesiasticis
sic dicit: *qua neque ab aliis debent contingi aut fieri nisi
à sacerdotibus*. Quem textum expendens Suarez de
Euch. disp. 81. sect. 8. §. Tertium exemplum, sic habet *Quæ
verba, aut præceptum non continent, quia illud verbum (non
debent) non videtur in rigore significare obligationem
sed decentiam quandam (aut non intelliguntur, &c. Et ip-
sæ sacris quidem litteris per idem verbum debet conve-
nientiam, decentiamque notari, solemne est: Matth. c. 3.
Ego à te delicta baptizari, & tu venis ad me, Ioannis*

13. & vos debetis alter alterius lavare pedes, Tobia
Te non debemus digniter ire à nobis: & similia.
§ 4. Neque urget secunda ratio, quatenus
docet, si illa verba *quamprimum confiteatur*, non
tinent præceptum idem fore dicendum de aliis
præceptis, quæ sub hac forma indiciuntur & de
de illo annuæ confessionis, *semel in anno confite-
mini*. Non urget, inquam, nam cetera præcepta præter
hac forma, si gravitatem mortalem continent,
esset ex verbi, sed vel ex materiæ gravitate, vel ex
cetera pœna, ex aliis capitibus: de quibus quæ-
sunt signa prohibitionis mortalis, disputatur in
de legibus, & nos aliqua afferemus in 3. Opus. de
sacris. Missæ, lib. 3. cap. 1. §. 8. Id, quod etiam patet ex
eodem exemplo allato à Delugo de annuæ confes-
sionis, quæ & ex se est res multum gravis, & habet adeo
gravem pœnam. Alioquin (sunt verba citati Can.
Omnis utriusque sexus) & vivens ab Ecclesia inter-
dicatur, & mortuus Ecclesiastica careat sepultura. In
autem nostro, nec ulla prorsus additur pœna, nec
ejus materia admodum gravis bene perpendendi
ret. Quid enim magni ponderis habet, ut qui per
Contritionem communicavit, atque adeo pie prode-
que confetur esse in statu gratiæ, tam citò ad Con-
tritionem confugiat, solum ut subdat clavibus illa præ-
cepta, iam sive ex Contritione, sive ex Sacramento
fide suscepto esse remissa supponuntur. Præterea
ne ullo inconvenienti, suo tempore: solum quia in
filio bono, sanctoque statim in reverentiam Sacra-
menti. Id quod indicare dumtaxat rectè voluit Triden-
tinum. Verum contra nostrum institutum hæc
quantulum spatiosos esse, sit satis.

§ 5. Demum igitur superesset hic discutendum,
hoc Tridentini dictum intelligatur de Sacerdote
habente copiam Confessoris, sed ex mera malitia, sine
fessione, celebrante. Item, an de Sacerdote qui post
ceptam Missam recordatur se esse in peccato mortali.
Præterea an de Sacerdote peccante intra ipsam Missam
& de aliis similibus casibus. Ut etiam ad quod tempus
se extendat illud *quamprimum*, ad duos, ad tres, ad
resne dies quæ omnia fusi apud Doctores in quibus
nem adducuntur apud Delugo de Euch. disp. 14. sect. 1.
Sed quoniam nos probabilè duximus, hoc non esse
consilium; illa querere superfluum existimamus: non
enim verbo quæstiones omnes amputavimus: ad
ex obligatione teneris.

§. VII. Quando debet elici actus Contritionis ab eo
Laico, sive Sacerdote, qui urgente necessitate,
sine confessione ad Eucharistiam accedit.

§ 6. DE Laico non difficultas; satis enim est si
deciat immediatè ante ipsam sumpcionem, de qua
sumptio, seu manducatio substantialiter sit cum cibo
deglutimus, seu trahimus, non autem dum ille est
ore quando solum initiativè est sumptio; ideo proba-
bissimum puto, satis esse, si actus contritionis fiat
in ore habetur Sacratissima Hostia. ita Delugo de Euch.
disp. 12. sect. 2. n. 29. Hurtadus de Euch. disp. 8. diff. 1.
aliique. Certum tamen est peccare eum, qui sine deter-
minatione eliciendum Contritionis, accedit: de-
inde mutatur se iustificet. Imò addo eum; qui
intentione se per contritionem iustificandi intra illam
morulans, qua Sacratissima Hostia est in ore, commu-
nat, difficulter non peccaturum: quia in magnam pec-
culum actum contritionis eo brevi tempore non
ciendi, se volens conicit. Vbi tamen erit de deum
in aliquo rato casu, quo receptus in ore Christus de-
minus fortè ipso divino tactu peccatricem illum
mam illuminare, atque convertere non dedignabitur.
§ 7. De Sacerdote videtur maior aliqua difficultas
si post inceptam Missam, se esse macula mortali
dam recordatur. Respondeo tamen facile ex Delugo
disp. 14. de Euch. sect. 6. numero 134. debere ad
eorum

contritionis elicere ante consecrationem, & aptissimum tempus iudico dum est in *Memento* si peccati recordemur ante illam, si vero post consecrationem peccatum in mentem veniat; satis erit, si selet conerit immediate ante consumptionem. Ratio utriusque est, quia praeceptum exilendi in gratia urget quando conficitur, & quando suscipitur Sacramentum.

38. Dices. At Sacerdos post consecrationem ante consumptionem necesse habet tangere Sacratissimum Christi corpus. Respondeo, quamvis aliqui in peccato mortali illud attingere, mortale propter irreverentiam esse autem: probabilis tamen est cum Hutt. de Euchar. disp. 9. diff. aliisque, non esse, nisi ad summum veniale. Ratio est, quia non est censenda tanta irreverentia, ut ad mortale peringat.

39. Confirmatur, quia quamvis nonnulli cum Layman. lib. 15. cap. 5. num. 3. asserant Sacerdotem mortali crimine deceptum mortaliter delinquere, si Eucharistiam Fidelibus portat; tamen aliqui meriti id negant ut Valq. quem citat de sequitur Delugo disp. 18. de Sacramento, in com. sect. 9. quia tunc Sacerdos non conficit Sacramentum, sed solum dispensat consecratum, ad quod tanta dignitas nequaquam requiritur. Idemque est de Diacono, quando ex speciali Sacerdotis commisso Sacramentum Eucharistiam aliis potigit: siquidem tunc non conficit, sed solum dispensat. Si ergo probabile id est, quanto magis probabile fiet mortalem culpam non esse, solum attingere?

§ VII. De eo qui ante Communionem recordatur peccati indirecte absoluti.

60. Confiteri, exempli gratia, quis rite peccata, qui tamen ad confessionem in mentem redit ali- quod grave à se commissum, quod, ex inculcata oblivione, confessori non aperuit & hinc obligabitur sub mortali, ante Communionem praemittere actum Contritionis, si ei desit copia Confessarii. Rursus obligabitur, si Confessorem in promptu habeat, talis peccati oblii confessionem ante eandem Communionem praemittere: Vel si non habeat, solumne urgente necessitate, an vero etiam, illa non urgente, communicare poterit.

61. Ad primum: ex Delugo disp. 14. de Euch. § sect. 6. de n. 121. si dolor, sub quo facta fuit huiusmodi confessio, non fuit universalis de omnibus peccatis, vel ex motivo universali, quod se extenderet ad hoc etiam peccatum, certum videtur, quod debeat elicere actum contritionis involventis hoc peccatum: siquidem, hoc non dicit retractatū, non potuit, ne indirecte quidem remitti, neque adeo remanet in poenitente necessitas se iustificandi. At si fuit universalis, vel ex motivo universali, non obligabitur ad novum contritionis actum: quia jam statim gratia per remissionem indirectam praedicti peccati oblii, & directam aliorum, quae fuerunt Confessori manifestata, recuperavit.

62. Ad secundum: propter eandem rationem, primo aspectu, videtur nec obligari ejusmodi poenitentem ad praemittendam confessionem, nec indigere necessitate urgenti, ad hoc, ut sine confessione communicare possit: praemittere enim confessio, ut dignitatem gratiae communicatae acquirat: hic autem per confessionem praedictam gratiae ornatum obtinuit: & ex alia parte praeceptum de praemittenda confessione ante Communionem, jam observavit. Hoc ergo peccatum, quod venturi de novo fuit oblatum, suo tempore, post praedictam Communionem, subdi clavibus ab ipso poterit. Sanè, ita primò, ut dixi, aspectu, ex vi argumenti, dicendum esset. Et ita probabile esse docet novissime Hier. Fer. d. p. de scand. tora. q. 80. adducto etiam pro se P. Corneio: poterat item adducere Reginaldum & Præpositum, quos eos reprobandos, adducit Diana loco mox citando: nisi obstitaret praxis Fidelium, ex qua colligitur cum Delugo ibid. 3. num. 116. praeceptum de

praemittenda ante Communionem confessione, non esse solum de praemittenda confessione integra formaliter, sed etiam, uti advertimus, materialiter. Adde cum opinionem fuisse expunctam ut refert Diana p. 9. tract. 3. re. sol. 4. in Indice Expurgatorio Hispanico à Corneio. Imò per edictum particulare reprobata, ut refert Carpenlis apud Dianam ibid. Quis igitur contra hanc censuram ire securus velit.

63. Solum eos liberandos à praemittenda confessione talis peccati oblii censeo, qui vel actu celebrant, vel ante altare ad linteum communicaturi expectant: hos enim, etiam si nullam notam infamiae incurant; non obligo ad recedendum, quamvis brevi revertiuros. Sic Henric. & Victoria apud Fagund. 3. Eccl. praecep. lib. 3. cap. 9. num. 14. Ratio est, quia ex una parte irreverenter se gerent inchoatam quasi actionem, sine clara necessitate, relinquendo: sicut non bene moratè se gereret, qui invitatus à Rege, ubi sedit ad mensam, vellet, vel ad breve tempus, recedere: & ex alia parte, non apparet clara necessitas: quia hic jam est iustus, benèque dispositus propter absolutionem indirectam talis peccati. Et adverte quod idem non tenebitur actum contritionis tunc elicere: quia jam, ut diximus, iustus est: solum igitur habeat voluntatem illud oblitum suo tempore clavibus subdendi.

§ IX. An peccata negativè dubia sint ante Communionem, necessariò Sacerdoti aperienda.

64. Qvale sit hoc dubium negativum, dixi in *Methodo Confessionis*, lib. 2. cap. 1. §. 3. Et quidam esse huiusmodi peccata mortalia dubia necessariò clavibus subiicienda ibid. num. 14. resolvimus: ubi solum scrupulosos, & timoratos excusavimus, quia pro his peccata dubia pro nullis habenda sunt. Quoniam igitur ante Communionem sunt manifestanda Sacerdoti omnia ea peccata, quae necessariò clavibus subdenda sunt, cum talia sint peccata dubia, erunt etiam & ipsa ante Communionem, aperienda: esto pariter à tali onere eximi debeant praedicti scrupulosi. Dixi (ex posteriore sententia) nam in priore docente, dubia peccata non esse sub obligatione confitenda, haec praesens quaestio locum non habet, si enim ea non essent absolute confitenda, nec essent confitenda ante Communionem.

65. Verum negari non potest omnes Auctores sentire in aliquo casu ad id non teneti habentes aliquod peccatum dubium. Nimirum, cum deponitur dubium: vel ex probabilibus rationibus, aut etiam ex aliqua ignorantia invincibili.

66. Sed obijciat contra hanc limitationem: Nam si in aliquo casu non tenemur ante sumptionem Eucharistiae peccata dubia fateri, sequitur, quod neque absolute obligamur eadem clavibus subiicere: quod tamen falsum censetur, tum ex universali praxi Fidelium, tum ex efficacibus rationibus aliis in *Methodo Confessionis* à nobis allatis. Respondetur tamen sequelam esse falsam, eo quod in eo casu, in quo deponitur dubium, accedimus ad Eucharistiam sine ullo dubio.

67. Obijciat iterum, quia si quis dubius aliquis peccati mortalis recipere Eucharistiam, etiam si deponat dubium, exponit se periculo peccandi mortaliter, si forte re ipsa illud peccatum ipsi dubium, sit coram Deo certum: quia irreverenter se geret. Sed responderi potest hanc non fore irreverentiam mortalem, quia non est contra dispositionem requisitam à S. Paulo dum dicit. *Probet autem se ipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat.* &c. quam dispositionem Tridentinum sess. 13. cap. 7. explicat de peccatis, quorum quis sibi conscius est qualia non sunt dubia praedicte, deposito dubio. Quod autem major reverentia sit, ea dubia ante Communionem confiteri, sanè fatemur, sed non obligari nos totam, possibilem reverentiam ad hoc Sacramentum asserre. *supra* §. 4. n. 9.

68. Addimus deinde, hoc esse verum; non solum

F 4 cum

cum quis sibi persuadet se non esse in peccato mortali, deponendo practicę dubium, sed etiam, si quis putat ex ignorantia aliqua invincibili licere sibi sine mortali peccato cum illo dubio recipere hoc Sacramentum: id enim non erit irreverenter formaliter, sese gerere in recipienda Eucharistia, & evitabitur peccatum. Quod si illud peccatum dubium, sit certum coram Deo, esto quod fortasse non recuperabitur gratia, satis tamen hic nobis est, quod non committatur novum peccatum, ut in simili dicemus *infra* §. 10. n. 17.

69. Denique id ipsum affirmamus si hic dubius de suo peccato dubium practicę deponendo, eliciat actum contritionis, & postea communicet: jam enim ex una parte non se gerit irreverenter, quia putat se esse in statu gratiæ, & ex altera parte non obligatur ante Communionem fateri peccatum dubium, cujus (in casu posito) non est ullo pacto conscius.

70. Quare hominem habentem dubium alicujus peccati mortalis, sine ullo periculo peccandi existimo accedere posse ad Eucharistiam, etiam non præmissa confessione in casibus explicatis: puta cum deponitur practicę dubium vel per ignorantiam invincibilem creditur id esse licitum.

§. X. An sit casus, in quo communicare quis, sine confessione, & etiam, sine contritione, atque adeo in peccato mortali possit.

71. **H**ic facere videntur ea, quæ *num. 36. & 37.* diximus de non potente elicere actum Contritionis: cui nihilominus dimidiatam confessionem exhibere concessum sit: sed tamen fortior nunc est casus: agimus enim de eo, qui nec contritionem elicendi virtutem habet, nec confessionem ullam, etiam dimidiatam, agaudere potest.

Tam benigna sunt viscera Misericordiæ Domini, ut non dedignetur excusare aliquando perverciaciam nostram. Invenio enim unum, vel alterum casum in quo quis purissimam Communionem pro peccato sumere, sine peccato possit.

72. Etenim, ex supradictis constat, Sacerdotem qui, incepta bona fide Missa, recordatur se mortalis culpæ reum, debere elicere actum saltem à se existimatæ Contritionis. Sed jam si non possit, seu experiat actum illum sibi valde esse difficilem, quid agat? Confiteri non potest, conteri nequaquam valet, Sacrificium inchoatum relinquere, ob infamiam inde sibi resultantem, difficillimum est. Quid ergo ab anima sic affecta superest extorquendum? Probabile esse ex aliquorum sententia iudico, hunc non peccaturum mortaliter si cum huiusmodi conscientia peccati mortalis, & cum eo dolore, quem tunc potest elicere, Missam prosequatur, consecraret, communicetque. Ita Vasq. *de Euch. disp. 207. cap. 1. n. 34.* Hurtad. *disp. 9. de Euch. diff. 1.* Delugo *in Sac. d. 9. sect. 1. num. 8.* Ratio est, quia præceptum dignè communicandi non videtur tam arctè Fideles astringere, ut cogat Sacerdotem, cum tanto suo dedecore, ab incepto sacrificio descedere. Tunc autem huiusmodi Sacerdos non acquiritur gratiam, sed tamen non peccabit.

73. Idemque erit de Laico, qui jamjam recepturus sacram sinaxim ante linteum, nec sub aliquo prætextu sese removere valens, peccati mortalis recordetur, nec conteri possit. Ita *ibid.* Par enim est ratio. Notent hanc doctrinam scrupulosi, animoque semper timidi: Ut notat pro scrupulosis S. Bonavent. apud Bonacin. *disp. 4. de Euch. quest. 6. p. 1. num. 19.* qui, quamvis verè eliciant Contritionis actum; nonquam tamen se eliciisse sibi persuadent.

74. Quid si Sacerdos, de quo loquimur, posset uno ex sequentibus modis ab incepto sacrificio desistere? Nam si esset v. g. in Sacello privato, Missa ministro pueri solum assistente à quo notam pari non esset valdè laborandum, cum sine gravi infamia ab Altari sese subducere facile posset, obligantur ne se subducere: Deinde

si posset deliquium simulare, vel quid simile, illud similem fictionem obstringemus.

57. Respondeo ad ejusmodi deliquij prætextum stare illum non possum: quia est remedium nimium ordinatum, ac pluribus inconvenientiis obnoxium, quod non tenemur: illud de pueris sic temere, posset Sacerdos de illo si: quocumque alio minime, sperique haberet, intra tempus competens colligendi, atque adeo se conterendi, existimaret Sacerdotem vel non curate Missam aliquantulum dare, vel aliud, si facile posset, ministrum, intra competens tempus, reditum, remittere: relinqueretque Sacrum nullo modo approbo. Ratio est, quia in modo salvatur infamiae nota, in posteriore non infamie, nam minister, quamvis unicus, & licet puer, posset obloqui contra Sacerdotem sacrificium impentem. Multo magis id non esset faciendum, si consecratione, ne sacrificium imperfectum relinqueretur.

76. Jam vero alium casum afferunt Doctores, *disp. 14. de Euch. sect. 1. num. 3.* Diana *p. 5. tract. 3. sine*, in quo excusatur à sacrilegio peccator, si communicet. Nam si v. g. irruente Paganorum, vel Hæreticorum multitudine in Ecclesiam, timeretur Sacram Eucharistiæ contemptus, tunc Fidelis quicumque stans in mortali, nec illa subita irruptione posset facile conterere, posset, imò addo libens, quod ad vitandam injuriam, quæ timeretur tanto Sacramentum obloqui: sicut etiam posset, deberetque communicare. Imò ex Vasq. apud Delugo *de Euch. d. 5. sect. num. 87.* & Laico Sacratissimum Christi Corpus idemque instar Mariæ Scoticæ Reginæ, (de qua Delugo *disp. 58. sect. n. 15.*) suis se manibus communicare, sine ulla hæsitazione, in similibus casibus licet.

§. XI. An liceat Laico quotidiana Communio.

77. **H**ic reducimus difficultatem hanc, quia ad Communionem adeo frequentem magna certitudinalis dispositio requiritur.

Jam, licet Communionem quotidianam Laici uxore, imò eam vetare illi nec Confessarium, ut periret posse: quia cum Christus Dominus, contra qui peccati mortalis sibi confici non sunt, ut in magno, siue cum parvo devotionis affectu, liberè concessit, docet cum paucis Joannes Sanchez *de disp. 23.* Negat cum aliis multis, Joannes Delugo *de Euch. sect. 2.* solumque concedit maximo spiritui accensis, Sanctæque Catharinæ similibus. Quos, si hæc quæstionem latè discussam videre in actum est. Nos breviter negantem sententiam amplectimur: putamus id cedere majori reverentiæ debere Christo Domino, ac Regi nostro. Affirmans opinio illud à Confessariis obtineat, ut Fidelibus Sacrum Communionem appetentibus, siue etiam solum petentibus, sese in posterum exhibeant.

C A P V T II.

De dispositione corporali requisita ad Sacratissimam Communionem.

§. I. De Munditia à pollutione, vel copula.

1. **P**ræmittimus tanquam certum, non esse mortale post peccatum ritè penitentiam de peccato, sed etiam, quo patratum est, die, communicari: enim, sic, non indignè graviter ad Sacram Eucharistiam acceditur. Ita Sanchez *lib. 9. de matrim. disp. 13.* qui dicat Navarr. *in Manual. cap. 21. n. 51.* putans esse mortale etiam post confessionem debitam, qui tamen in *edit.* mutavit sententiam.

2. Porro, quo ad decentiam: Pollutio involuntaria neminem ex his, qui bene affecti sunt, circa spirituales